

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nacloga sve pokrvari“ Nat. Poul.

Prodajna s poštarinom stoji 2 for., a seljako samo 1 for. za celu godinu. Razmjerno 1 for., a seljako 50 novč. za pol godina. Irani Carolina više poštarina. Gdje se najče najmanje 8 seljaka te su voljni, da im list šaljemo svit ukupno pod istim zarokom i imenom, darat ćemo za 70 novč. na godinu svakomu. Norat se šalju kroz poštarsku *Naravnica*. Imo, prezimo i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List ne dođe na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisat izvana *Reklamacija*. Tko List prima i drži, ako je poštom, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRVNIŠTVO

nalaze se

Tipografija Figli di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju platjono poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se 11 u cijelosti 11 u izračku, naimo prema stoji vrijednosti i smeru oroga Lista. Ne-podpisani se dopisi neupotrebljavu. Osobna napadanja i čisto sukromno stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobdena se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakih stoji 60 novč., a svaki redak svitje 5 novčičah; i u slučajju opotaranja po što se pogodno oglašnik i odpravništvo. Dopisi se povraćaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajjah, ne dopisuju, nego putem svoja *Listarnice*.

POBIRANJE POREZA.

Država, cesarstvo, kraljevstvo, to je gospodar koj na velikom gospodaru, to je vojnik koj mnogomu čuva blago i glavu, to je sudac, koj nam svim sudi, to je politik, koj za svih nas politiku mudruje, kako bismo prema drugim živili, kako bismo se uredili, selo sa selom, grad sa gradom, zemlja sa zemljom.

Taj skupni sudac i vojnik i politik treba novca. Mi otkinemo svaki po malo od svoga, pak damo državi. To što joj damo zove se porez, jer je kao porazrezano na toliko djelovah, zove se davak, stibera, kontribucijeon, franki.

Porez plaća se od dohodka, koj ti daje zemlja, zanat, trgovina i budi koji dobitak. Po pravici od česa neima dobitka bez tvoje krivnje, od onoga ne-smije biti poreza. Gdje se porez pobira od stvari, koja ništa ne nosi koristi, gdje se pobira bez milosti, ondje rećemo da se *harač* plaća, jer je harač turski porez.

U Stajerskoj se je ovih danah u saborih javio čovjek jedan, da se tamo porez bez milosti utjeruje, u Gorickom tuže se na istu stvar. Nami je dužnost takodjer potuziti se na to. I to iz više razlogah.

Ovaj je list došao na bieli svijet poglavito za to, da gospodi prikaze potrebe hrvatskoga puka u Istri. Ovaj list znade i za želje toga puka, i za nepravice, koje mu se događaju.

Taj puk istarski neima obrta, industrije, nego malo, a poglavito žive od zemlje. Zemaljski prirod iznevjerio se je od nekoliko godinah, tako da ni malo neplati onoga znojja, kojim kmet zemlju natapa. U nekih krajevih Istre plaća se primjereno veći porez od zemlje, nego li u ikomej kraju cesarstva, što mi znamo.

Jeli pravično, da se sad na jedanput pobiru svi dosadnji porezi pod ovrhu ime? Jeli pravo, da svaki pozov na izplatu košta prvih 7 danah po 5 novčičah, a drugih 7 danah po 10 novčičah?

Mi mislimo, da nije pravično. Koli-ko god mi poznamo ljudi, koji su o tom pisali, nijedan nije rekao, da valja državljana činiti platiti deset za pet, pak samo zato, da mu onih pet možeš po drugih kanalih povratiti, na priliku sudac mu, dajuć mu školu, čuvajuć ime-tak itd. A utjerivajuć porez na silu, plati se sbilja deset za pet.

Pak još je nešto. Ili država treba silno novca, il ga netreba, nego kao i drugda. Ako ga silno treba, neka ga posudi, ako ga treba, kao drugda, onda je dosta, da porez teče, kako je dosada tekao.

Može se i to pomisliti, da finan-cijalne oblasti za to sile, da se jednom već računai očiste, pak da se onda bude

porez od svake godine bez milosti utjeriva, ter bi ga ljudi laglje smagali.

Ali mi neznamo lošijih godinah, od nekoga vremena, nego li su ove zadnje. Zašto se nije prije na to pazilo; ili se je mislilo da je sviet toliko pametan, pak će za deset, dvadeset godinah napred porez plaćati.

I mi bismo radi vidili, da se računai očiste. Ali je pitanje, može li se to sada očistiti, pak u jedan mah, i sa onimi lepimi troškovi u ime ovrhe.

Onda još nešto. Ako se ovogodišnji porez odmah početkom četvrtoga kvartala bez milosti utjeruje, zašto se nebi utjerivalo svakoga kvartala? Razlog bi bio veći za ovo drugo. Jer ni početkom četvrtoga kvartala nismo sigurni, da je svaki već unovčio prihod svoje zemlje, blaga itd. Ako itako mora tražiti recimo dvadeset forinti, početkom oktobra, to bi laglje našao po 5 forintih početkom jenara, aprila, julya, oktobra?

Reći će ikogod: Dobro, ako je upravo prilika, da se komu mora milost učiniti, onda neka prosi i dokaze.

Po našoj misli ni ta nevalja. Po-mislite siromaha čovjeka na selu. Hoće da moli tu milost. Ide kakovomu polnadvokatu, koj mu napiše molbenicu, al mora za nju platiti po dvie, tri i više forinti. I još nezna, jeli jih za dobro dao.

Svi ljudi neznaju zakona i nemogu ga znati. Što nebi bilo pravedno, da se te vrsti molbenice kod istoga po-reznog ureda čine izpunjujeć samo u tu svrhu učinjene obrazce ili formule, i podkrepljujuć molbu svjedočbami mje-stne oblasti, ili već kojim drugim na-činom? A sve to moralo bi besplatno biti.

Dieleć milost, gdje je vredno, moglo bi se tim sigurnije bez milosti postupati, ondje gdje je netreba.

Da rećemo zadnju: Koliko bi po-gibeljno bilo samo podvojitii, treba li plaćati porez, toliko je pogibeljno, ako se s neke strane puku tumači bezob-zirno utjerivanje poreza tim, da se reće: *Cesaru treba biti*. Gospodo ovo je po-gibeljna i kriva nauka. Naš je cesar hvala Bogu i njegovim starijim slavan i bogat, on naše kraljeve netreba; dapače u nevolji još protegne svoju milostnicu ruku. Nego naučite vi, puk, da on sa stibrom plaća svoje sudce, vojнике, ceste, željeznice, škole, interese na stare dugove, političke i porezne urede, konsulate i druge stvari, i recite puku, da bi on barbarin, divljak, postao bez reda, bez škole, bez crkve, kad nebi stibru plaćao, pak će bolje stvar pojmiti.

Ako bi vam pako na tu nauku naš seljak rekao: a zašto vi meni hr-vatski ne pišete, kad vas ja plaćam? — onda gospodo plaćnici gledajte vi, što ćete odgovoriti!

Temelj kraljevstvah je pravica!

DOPISI.

iz srednje Istre.

Srce zazebe svakoga, kad čuje jank nevoljnog seljaka roda hrvatskoga u Istri i kad je očevidac njegovog sadašnjeg tužnog stanja. I to nije šala, nego baš sbilja. Osvrneš li se okom na njegovo vremenito stanje, tad opazha, da onhiri u najvećoj biedi stradajući na svem, što je čovjeku najpotrebnije za život. Promatrah li njegovo duševno stanje, tad se osvjedočiš, da on leži u najnižem stepenu prosvjete, u tuposti, brez traga ikakovomu duševnomu razvitku. Pa usrdjed toga opazit ćeš, da su nekoji obdareni izvrstnimi darovi duševnimi, koje ako bi u hramu prosvjete ili po školah pravim putem u narodnom duhu razvijali, postali bi ljudi od oka. Nu neimajući sredstva polaziti školu, svi ovi njihovi najbolji darovi ostanu zakopani, kao dragocjeno blago sakriveno u zemlju, koje hrdja kvari i nitkomu nekoristi.

Da ovaj obćoj nevolji doskoče, nekoji veledušni bobrotvorcei nakanili bi donieć liek ili za svog života ili oporoku posle smrti, utemeljenjem, novčanih podpora ili stipendiah stavnom namierom, da se s njimi podupiraju siromašni kmetski djaci, nadareni izvrstni duševnimi darovi, koji bi voljni i sposobni bili prosvetiti se naukom po javnih zavodih i školah.

Pa bi reći, da kako u svemu tako i u tom obziru djaku hrvatskog roda biva loša sreća. Čim iz sljedećih vjestih o podjelivanju novčanih podpora dalo bi se vjerovati, da se s njimi nerazpolaga po namjeri utemeljitelja, dapače po nekakovom laskanju, a doćim toga naš nesretan seljak neumije, prednost bi pripadala prefriganu laškatelju. Ove žalostne vjesti kosnuše moje srce, te nakanili uvistiti ovaj dopis u Našu Slogu s namierom, da bi oni, koji razpolagaju ovimi podporami sviestno, pravično i nepristrano postupali, ne obziruć se u podjeljenju na licumierno laskanje, nego na pravo siromaštvo i vrijednost dotičnih moliteljah.

Tomu dosljedno hoću uzgredice iztaknuti, što sam ljeto doživio.

Pročitavši obće izvješće zemaljskog Odbora ili Junte Porečke god. 1877. podasterto saboru na 27. Decembra iste god. najdem na strani 39. po redu do-glašena imena djakah, kojim su novčane podpore izvolyene, i na koncu opazku, da je osam molbenicah djaka posećih za pomoć zadržano, te da će se u buduće riešiti. Među ovimi doista nisu bile one, koje su od Junte jurve meseca Decembra pod brojem 5176 odbite, kojimi su neki siromašni kmetski djaci početkom prošle školske godine molili Juntu za samu malu podporu, kojom bi se dobavili najpotrebniju odjeću, pošto su se starom razdrapanom rama-vali polaziti školu, a njihovi roditelji

sami lošo odjeveni brez kore krulha i soli kod kuće, nemogose im ju priskr-biti, osim na veresiju u dućanu kakovog oderuha. Zemaljski Odbor Porečki od-bivši njihove molbenice mogao je imati razloge, ali nije mu teško bilo očitovati u svom gori spomenutom izvješću, da nekoje su bile jurve odbite, i javiti imena dotičnih nesrećnih moliteljah. Ali toga znam da neobičava javiti, zato mu neću ovdle te stvari prigovorati.

Pošto pak svojim odpisom dne 25. Junja 1878 pod istim brojem 5176—D. dozvoli podporu od 25 forinta djaku, sinu najimućenijega posjednika nekoga gradića u Istri, koji posjeduje preko 30 tisuca svoga vlastitoga imanja i brez duga, i čija obitelj se hrani i odjeva plemenito, i pošto ovomu istomu djaku i ravnateljstvo c. kr. Gimnazije u Pazinu podieli podporu od drugih 25 forintah od onih 1200 f. što Visoko c. kr. Ministarstvo izvoli odrediti u podporu siromašnim i vrijednim djakom Pazinske Gimnazije, to se meni baš čudno vidi, neshvatljajuć razloga, koji bi dao bogatašu pridnost pred siromahom, osim gore opomenutog da tko umije ima dvie. Ja negojim predsude ukorenjene među hrvatskimi žitelji Istre, tko se uči hrvatski jezik u c. kr. Gimnaziji u Pazinu, da se tomu uzkrati podpora; jer znam ipak, da su ju nekoji dobivali i još dobivaju, ali za-lostno je da se ovaj glas širi. Pa tomu dosljedno biva, da roditelji, ostavši na cjeđilu, izgube želju skolati svoju detcu, a onim, koji razpolagaju timi podporami, ta predsuda neslužni na čast. Da se ova odstrani, dobro bi bilo, da bi zemaljski Odbor i ravnateljstvo c. kr. Gimnazije, u Pazinu izvolyli svake godine u svojih izvjestih obćedonitih imena onih djakah, kojim su bile novčane podpore podjeljene, i kojim uzkracene. To bi služilo jamačnim dokazom o njihovom pravom nastojanju oko pučkog duševnog i vremenitog razvitka i probitka.

iz Kopra 5. Oktobra.

Ovdje bio je proslavljen imendan Njegovoga Velicanstva našega cara i kralja.

U predvečerje toga dana odmah za mraka počeli su ljudi vrvti po gradu. Sve jih je bilo veće, osobito od kako je zavsrila glasba (muzika). Svirala je pred c. kr. kotarskim uredom, i to najčešće carevku. Ta se je na „trgu“ gradskom mnogo putah i pjevala, najprije u njemačkom jeziku, pak u slovenskom, najveće putah pako u talijanskom. Pjevao ju je kor sastavljen iz samih prostih Kopranač iz tako zva-nih Paulanah ili Poljanah. Poslje sva-koga bud sviranja bilo pjevanja — osim njemačkoga — bilo je čuti mnogo-brojnih „erviva“ i „živio“. Dapače skoro svaki put našao se je po jedan, koji je talijanski predricao „živio naš prednostivši car, živila njegova prejasna

kuća", a ljudstvo za njim ricalo; i drugi, koji je to isto rekao u slovenskom jeziku, a ljudstvo opetovalo. Istih Kopranah i Koparkah -- a pun jih je trg bio -- bilo je čut vikati „Zivio“, čulo se je dapače „Zivio (!) Slovenci“ i to tako izrečeno, da nije dvojbe, da je to izrekao Talijan.

Dakako da nas je to prilično iznenadilo. U Kopru, koji je razglasan za talijanski grad; u Kopru, gdje se pred dvie tri godine hrvatski ili slovenski govoriti smjelo nije, gdje se je tako govorećim šaljala bezimena pisma i pricelito neprestano li govorili: u tom Kopru čuli smo pjevati carevku te odobravati od velike većine stanovništva; u tom Kopru čuli smo na glavnom trgu pjevati slovenski i vikali „Zivio“, te sve to nesamo da se nije preziralo, nego ili se je odobravalo ili se je na to šulilo. Nada sve pako nas je iznenadilo dakako i ugodno dirnulo, kad su nam iz sredine trga dopri do naših glusivih krasne hrvatske pjesme „U boj, u boj!“

Nesto kasnije se je ljudstvo iz trga preselilo k moru, gdje se je uz pjevanje i sviranje gorilo bengalske ognje. Sva svetčanost trajala preko dvie ure, a čini mi se veće znamenitom s veće uzrokah.

Prvo. Kopar svojom ogromnom većinom odan je premilostivo vladajućemu caru i kralju i njegovoj prejasnoj kući. Sve ono, što se izdajnički u Kopru radi, neradi se voljom naroda, nerade Koprani, već rade pojedinci proti volji naroda. Ti pojedinci mogli su se tega večera osvjedočiti, kako su osamljeni u svojih namjerah, kako su oni bile vrane, mogli su uvidjeti, da jim je ili promjeniti namjere, ili se odavle izseliti.

Drugo. Poljani ili Paulani, a i zastupnici srednjega stališa, pokazali su, da nemrže svojih sugrađanah i susjedah hrvatske ili slovenske narodnosti, kao što to čine „gospoda“, nego da oni te svoje sugrađane i susjede poštuju kao svoju braću i da žele s njimi mirno i prijateljski živjeti. Kamo ljepše -- al je i naravno! Poljan i talijanske i slovenske ili hrvatske narodnosti bili su vjekove tlačeni od „gospode“: sad se slažu, da zadobiju, što jim bje oteto, da se brane proti nepravdama, koje bi njim se i sad naničti mogle i hijele, jedine se, da se posve oslobode jarma njihova, da budu slobodni ljudi.

Treće. Njemački pjevanu carevku stalno je netko naručio. I taj i svaki, koj bi rado njemačtvu širiti u naših krajevih, mogao se je i toga večera osvjedočiti, da je i Kopar bez Njemačah kao i ciela Istra, da neima uzaludnjega posla nego je želja germanizirati Istru, želja koja još nekim smušenim ljudem u glavah roji. Na njemački pjevanu carevku nije bilo čuti ni jednoga jedinca toga „hoch“, nijednoga radoznoga uzklika.

Iz Žinjia

I imedan Njegovog Veličanstva premilostivog cara našega Franje Josipa I. na 4 t. m. slavio se je ovdje dostojnom svečanostju. Na našem Zvoniku vijale se zastave carska i trobojnica hrvatska, u župničkoj pak erekvi se obavljala uz podvorbu obična svečana služba božja, kojoj prisustvovase običnsko zastupstvo, nekoji građani i puk. Na koncu službe božje naš vriedni gospodin učitelj odpjevao sa školskom djecom hrvatski carevku, po tom poprali naš m. č. župnik Orlić s ordašnjim duhovničtvom obćinskog glavara u obćinski ured, gdje skupljenim obćinskim zastupnikom i nekojij gospodi prosbiori hrvatski sljedeće:

Štovana Gospodo! Žinjinci kao potomci hrabroga roda hrvatskoga uvijek su vierni i odani slavnoj kući Habsburškoj i njezinim vladarom, nikada ne pristase na zlokobne teznje pojedinih

izrodicah i pridolicah, snivajućih izdajničko združjenje naše mile domovine Istre s Italijom, pa niti odobriše njihovih izdajničkih činah, svihvih se na 2. Junja o. g. po Istri. Tomu za dokaz vije danas na imendan Carev na našem zvoniku carska zastava, i da nisimo zancšeni Taljani, dapače da smo Hrvati, uz nju vije i hrvatska trobojnica s nadpisom: Zivio naš car F. Osip I. Bog za zivio! Čemu svi prisutni odzavršavi se uzkliknu Zivio! Tim se dovrši današnja svečanost. Slava Žinjceju, koji umiju uhvatiti prigodu, da pokažu svoju ljubav, viernost i odanost svomu caru i svoje štovanje prama svojoj narodnosti.

Iz Tinjana 4. listopada 1878.

I ovaj put prigodom imendana Nj. Velič. našega Cesara se je naš puk napram Njemu vijernim i odanim izkazao. U oči imendana t. j. u četvrtak na večer planasali su kresi kao i prvi put; pucalo se po obilježih breznjelijah, gdje bijahu kresi uz gromoviti. „Zivio Naš Cesar Franjo Josip I.“, tako da je odjekivalo u našoj „Drugi“ sa više strana. Zivio se orilo sa svih strana, vani i u našem gradiću, a od evviva nije bilo ni daha, što je znamenje, da bijahu ovdje sami Hrvati. Uz plansanje kresovah i pucanja, bijahu nekoje kuće po našem gradiću lepo razsvjetljene, a e. kr. Zaudarmerijska kuća jako lepo, tako da je bilo divno pogledati. Sutradan se služila svečano sv. Misa sa Tebe boga hvalimo, kojoj prisustvovahu poglavarstvo, e. k. Zandarni i prilično puka, akoprem bio dan delavni.

Zivio Bog na mnoga leta našega premiloga Vladara i vaskolik Habsburški dom.

Volosko 22. rujna 1878. *

Na čelu uvodnog članka predposlednjeg broja „Naše Sloge“ čitao sam „Roditelji škole se otvaraju!“. Pročitav ovo, pomislih koji je ovo lepa opomena za one, koji imaju i koga i kamo da u školu pošalju, a koliko je gorka za one roditelje, koji imaju koga a neimaju kamo da pošalju, i još gorčija za one koji imaju i kamo i koga bi poslali, ali teško jim je odkinuti onu forintu, ili još više što treba svaki mjesec dati djetetu da daje učitelju ili učiteljici.

U našoj zapuštenoj Istri bit će roditeljah, (i mnogo), koji će se nalaziti u kojem od ovih trih razredah, a osobito, mislim, da će jih biti mnogo, koji će spadati u onaj treći i najgori, osobito što se njihove ženske djece tiče.

I ovdje u Voloskom bit će više majkah, koje ne šilju svojih djevojčićah u školu, jer jim je teško plaćati svaki mjesec jednu forintu ili jednu i pol pače i više za učitelju, ali ako jih šilju, to samo za kratko vreme, jer javne ženske škole neimamo, već ono što jest, je privatno, pa koji hoće da se uči, mora da plaća.

Čovjek kad pogleda Volosko nebi vjerovao, da u njem neima javne ženske škole, al ipak je to žalostna istina! -- Svake godine placamo toliko za škole i učitelje, a čija se djeca uče za te naše novce? Tamo na zapadu Istre, braćo, troše se vaši žuljevi, a vi sami ako hoćete, da vam se djevojka nauči čitati i pisati i stogod ženskoga djela, morate posebno učitelju plaćati. -- Reći će mi se na ovo, da nam provincija daje učitelju samo ako joj mi damo stan i školu, pa se k tomu dodaje, da je naša obćina siromašna, te nemože učitelju stana plaćati.

Tako se odgovara već više godinah a ako se bude ove iste uzroke i dalje navadjalo, Volosko neće imati nikada javne pučke ženske škole, jer žalibože neimamo nikakva izgleda, da će nam u buduće financije bolje stojati.

* Nije se moglo prije štampati. Ured.

Naši padri della patria, morali bi dakle, poznavajuć te stvari bolje od mene tražiti način, kako bi se tomu priskočiti moglo, pa ako se zlo nemože sasvim odstraniti, morali bi nastojati da to zlo bude koliko je moguće manje.

I sbilja čuo sam ovih danah, da su oni o tom i razmišljali, pak uz to tražili, da slože korisno s prilicim.

Pomislili su najme nekoji, da bi dobro bilo kad bi obćina kupila zato kuću, u kojoj je sada mužko škola, pa na drugi pod smjestila žensku školu sa učiteljicom. -- Svota, koju je ostavio pokojni Tomašić za pomorske štipendije, misle da bi zato dostatna bila, pa su zato već i umolili Juntu za dozvolu.

Moram ovdje spomenuti, da su rečenu kuću pred nekoliko godinah sagradila nekoja gospoda na dionice (akejje) i to hvalevriednom namjerom, da će tim obćini priskrbiti kuću, u koju bi mogla smjestiti plovana i kapelana i mužku školu sa učiteljem, a obćina da će zato njim plaćati odgovarajuću namovinu ili afit. Nu gospoda svećenici nisu htjeli u toj kući stanovati, budući izvan ruke, a gospoda dioničari bili su prisiljeni iznajmiti kuću drugomu. Kuća la, obzirom na prostor i veličinu prevče je stojala, tako da sada nemože bacati gospodi dioničarom interese odgovarajuće svoti u nju uloženoj, pa bi se je oni rado rešili.

Ovo je valjda bio prvi uzrok da su gospoda dioničari, koji su ujedno većinom obćinski zastupnici, zamolili Juntu, da im dozvoli promjeniti odluku pokojnoga Tomašića.

Nu ja bi se usudio zamoliti gospodu zastupnike, ako jim Junta i dozvoli tu promjenu, da oni te novce ipak nepotroše u onu kuću, nego kad su već toliko patriotizma pokazali gradnjom one kuće u obćinske svrhe, da žrtvuju, još koji postatak ili procent interesa, što će jim oni novci manje bacati ako kuću neprodadu obćini, a one novce u drugu svrhu upotriebe.

Već se najme dugo vremena osjeća potreba obćinske zgrade, u koju bi se imalo smjestiti plovana i kapelana (kad bi ga imali), zatim mužku i žensku školu sa učiteljem i učiteljicom u povrh toga još bi moralo ostati mjesta i za obćinski ured. -- Takva nam je kuća krvava potreba, pak bi se najprije moralo misliti, kako da se do toga dodje. -- Zgrada ova morala bi svakako stojati 15 do 16 tisućah forinti a te bi se moralo ovako nebiti: Preko šest hiljadah iznaša ostavština Tomašićeva; treći dio troška čujem, da bi nam dala vlada ili provincija, neznam pravo, dakle 5 tisućah for. te bi tako imali do 11.000; ostalih pet tisućah moglo bi se na drugi koji način priskrbiti, kano n. pr. koju stotinu crkvenog patrona, zatim kakvom javnom tomolom na primjer na dan sv. Roka itd. a ono, što bi još manjkalo moglo bi se posuditi. -- Interes ili kamate, koje bi se placalo na posudjenu svotu svakako bi manje iznašao, nego li iznašaju afiti, koji se sada plaćaju za školu, obćinski uredi stanovne svećenikah. --

Obćinski bi si zastupstvo tako podiglo vječni spomenik, Volosko bi se takovom plaćem poljepšalo, a obćinske financije poboljšale.

Kad se pako ostavština Tomašićeva nebi smjela nikako drugčije upotrebiti nego u onu svrhu, u koju je ostavljena, (mi držimo da se i nesmije. Ured), to bi se ja usudio sljedeće predložiti kako bi se napokon do javne ženske škole doći moglo:

Već sam prije spomenuo, da sve one djevojčice, koje školu polaze, plaćaju najmanje jednu forintu na mjesec, odraslije plaćaju i do forinte i pol.

Rećimo sada u. pr., da ima tih plaćajućih djevojčićah 20. (što je već najmanje, jer će jih biti i preko 30),

to one plaćaju na mjesec barem 25 fr. za školu.

U godini danah, one dakle plate 300 fr., jer praznikih djevojke obično neimaju više od 15 danah. --

Uzmimo sada da bi, kad bi javnu školu imali, učitelji 200 fr. za dvoranu i za stan učiteljice, to bi se svakako pristedito 100 fr.

Kad dakle obćina nemože plaćati rečenog stana to neka se pozovu oni imućniji roditelji, koji imaju djevojčicah za školu, pa nek se s njima dogovori, da plaćaju najveće jednu forintu na mjesec a siromašniji manje, koliko koji može, dok se dodje do svote, koja je potrebita za afit za školu i učiteljicim stan.

Tako će dakle bolje biti za bogatije i za siromake, jer jedni neće plaćati toliko koliko sada plaćaju, a siromasni moći će svoju djecu bez troška u školu šiljati; pomoći će se dakle i jednim i drugim, a Voloskomu će to svakako na čast služiti. -- Toliko sam mislio, da bi vredno spomenuti, a sad neka misli i razmišlja onaj, komu je to dužnost. (Hvala Vam i još se javite. Nam je svaka dobra namjera draga. Ured.)

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. listopada 1878.

Mi smo zadnji put rekli, da se je u Beču ministarstvo donekle prestrukturiralo, pa smo i mi i ostali svijet mislili, da će tako za nekoje vrijeme i potrajati. Danas imamo javiti našim čitateljem, da je iznenada i bečko i ugarsko ministarstvo objavilo Caru, da neće više da ministruju.

Povod toj odluci jednog i drugog ministarstva kaznu da je dala sadašnja vanjska politika, s kojom da se je gospoda nikako neslažu, a name sa zaposjednućem Bosne i Hercegovine, jer da to stoji prevče novacah, a oni da jih neznaju gdje uzeti. Nego to je tekar izlika, jer lani i predlani bili bi našli dosta novacah, da im bude bilo udariti na Rusa u obranu Turčina. Što tu gospodu peče, jest ojačanje slavenskoga u državi življa, te tim konac njihova u njoj samovoljna vladanja. Car je primio njihovu ostavku, nalozio im je samo, neka ostanu na svojih mjestih dotle, dakle im neimenuje nasljednikah. Ta je Careva odluka zabunika name Ugarsku, gdje su Magjari ludo mislili, da se o njihov odpor mora skrbati svaka i najviša volja u državi. Ali oni se od neko doba ponasaju tako, da nije nikakvo čudo, što već kada tada zaziru od njihove politike ondje, gdje se mora jednaku skrb imati za sve u državi narode. Tim nećemo reći, da će im se ni sutra ni posutra dobar dio vlasti iz ruku izvinuti; ali da mora jednom i na to doći, ako će da se država do kraja neupropasti, o tom smo sasvim osvjedočeni. Usljed tih događajah ugarski parlament da se neće sastati 17. nego 20., a naš u Beču 22. tekućega, delegacije pako tamo negdje 4. ili 5. budućega mjeseca. I na ovoj i na onoj se strani nagadja, tko će biti novi ministri; ali pouzdano nezna se ništa.

Naša braća Česi u prazkom kraljevinskom saboru nisu uspieli sa svojom Adresom, jer je njemačka većina prešla preko nje na dnevni red, ali uzprkos tomu Česi se neće nikad pokajati, što su u ovih okolnostih kušali, da se pomire s Njemei. I naša braća Slovenci u ljubljanskom saboru nebjahu bolje sreće. Oni bijahu predložili osnov Adresu u kojoj mole, da se njihovom domovini, što leži razsjekana na više pokrajinalah gori od Drave, pa ovdje do Jadranskog Mora, dade bar nekak zametak njezina starog jedinstva, ali Njemska većina se tom u protivili kao da se radi o odcepljenju od Austrije. I ta je

Adresa zora ljepših danah, koji moraju jednom svanuti Slavenom u ovoj staroj i slavnoj državi.

U ovaj se par sve austro-ugarske novine bave hrvatskim saborom, koji je izišao na glas-radi Adrese, što ju je naumio podastri kralju, kao odgovor na njegov previšanji odpis. U tom je odpisu kralj obećao Hrvatima, da nije daleko ono vrijeme, kad će se popuniti cjelokupnost njihove kraljevine, utjelovljenjem naime bivše vojničke kraljevine. Na tom mu obećanju izjavljuju svoju zahvalnost, te ujedno naglašuju potrebu, da se i druga razričana dva hrvatske domovine sdrže s materom zemljom, ako će da privlači nove pokrajine, koje je on, prama svojoj krunitbenoj prisegi, kao ugarsko-hrvatski kralj oslobodio izpod turskog jarma, te koje se nemogu sliti s ostalom državom nego jedino kroz hrvatski upliv i hrvatsku pripomoć. Na tu se adresu neizmerno jeze i Niemci i Magjari. što je očividan znak, da je osnovana na zdravoj politici, pa da oni u njoj vide nešto više, nego prostu tlapnju ugrajanih tobože glavah.

Iz Bosne i Hercegovine dolaze nam najpovoljniji glasi. Dne 4., na imendan Carev, Filipović je javio Nj. Veličanstvu, da su svi gradovi i sva mjesta u rukoh carske vojske, tim da je zaposjednuće onih zemaljah gotovo. Istim, da je još i za tim bilo u Krajini jako krvava okršaja med našimi vojnicima i bosanskimi ustaš, dapače bit će toga po gotovo i unapred još nekoje vrijeme, ali to su zadnji napori turske zanešenosti i turskoga tamo gospodstva. U „Bosansko-Hercegovackih Novinah“ čitamo, kako se je u svoj Bosnoj i Hercegovini za prvi put svečano proslavio imendan Carev ne samo od Kršćanah nego i samih Turakah, pa kako Nj. Veličanstvo kroz vrhovnog zapovjednika izrazuje svemu pučanstvu svoje zadovoljstvo na izjavljenoj vjernosti i odanosti. U proglašenju, što ga je u to ime izdao vrhovni zapovjednik, veli se, da je tim danom za Bosnu i Hercegovinu nastao nov vjek, vjek naime mira i sloge, a usljed toga i blagostanja. A Bog će dati, te će tako i biti.

Našu je vladu vrlo neugodno zatekla nekakva turska okružnica na sve evropejske velevlasti, u kojoj se Turci tuže na okrutnost tobože naše vojske u Bosni i Hercegovini, i kako nisu mogli doći s našom vladom do nikakva spozumka glede tih pokrajinala na temelju berlinskog ugovora. Što je prve točke, sav svijet zna, da Turci mrsko lažu, a što druge, mi najviše Bogu hvalimo, što se nije naša vlada osramotila i oškodila tim tobožnjim spozumkom. Bosna i Hercegovina jesu i hoće ostati naše, pa htjeti to Turci i njihovi štiti-telji, il nehtjeti.

Sad bi imali govoriti ob ostalom svijetu, ali jedno što smo se već i onako otegnuli, a drugo što baš neima u njem velikih novostih. Rusi se i Englezi neprestano mrko gledaju ne samo u Aziji, nego sad opet i u Europi. Rusi su se bili povukli nazad izpod Carigrada sve gori do Adrianopola, ali buduć su turski stanovnici stali iz toga klati Kršćane u onih krajevih, Rusi se povratše na skorom izpražnjena mjesta. To je dakako Engleze ujealo, pa sad traže, da što Ruska misli, i hoće li neće li, da točno izvede točke berlinskog ugovora. Ruska odgovara, neka zajedno sva Europa primora Tursku, da štiti život i imanje svojih kršćanskih podanika; ako pak toga neće, da joj nemože nitko u grieh upisati, ako to ona sama čini. Reč bi, da je taj korak učinjen u sporazumku sa samom Turskom, koja je, kako smo zadnji put javili, sklopila s Ruskom tajni ugovor, usljed kojega bi dakle Rusi imali ostati na domaku Carigrada, da budn Turčima desna ruka u svakoj pogibeli, došla ona iz vana il

iz nutra. Ali da i Rusija nelde na drugo nego na konačno upropaćenje turskoga u Europi carstva, o tom smo sasvim osvjedočeni; pa neka tako i bude, jer stropani kad se to sbude, hoće zasjati slavenstvo u svoj svojoj slavi i veličini!

Franina i Jurina.

Fr. Jura pek će go-
vori Antonec?
Ju. Da mirne juda na
miru pustimo!
Fr. I ta to lišćahna!
Ma ako ti mirni
ljudi spe, valja jih
probaditi, da čo-
goder postuju.

Ju. A ta ja još lišćahnija!
*
Fr. Jura, si čul ti čagodar, da su se neki „žalant“ počeli meštati va naši posli, pak da zapovedaju, ki mora prit va novu zaprečantenu va Kastrov?
Ju. Sam čul ne malo, al se ni trebe pojndat. Žalant noka sboru koga to oni, a mi čemo koga jo nas volja.
Fr. I ja bin tako rekla. Ter mi sami najbolje znamo, kado nas postol tišči.
*
Ju. Si platiš štribru, Frane?
Fr. A ne još!
Ju. Zaš no?
Fr. Zaš čokam, da barem nekoliko natoča. Dovedesot i pet soldi imam platit. Sokucijena ja prvoh sedam dne po pet soldi, a drugoh sedam dne po deset. To će bit jušto šturin i pet soldi, a s onom ča imam dat, ča bit dva šturina.
Ju. No ja, da barem neć platiti, al niš!
Fr. Ja, na ni pravo, da meni i onamu, ki ima platit pedeset šturini, sve jedna plnča kari.
Ju. E, to čo so s vremenom popraviti.
Fr. Če so popraviti, na ovo, ča se uora dat nijedan neodnamo.

Što imaš raditi svakoga mjeseca u vinogradu, u vrtu i u voćnjaku.

MJESECA LISTOPADA.

Svi poslovi mjeseca listopada vrlo su važni, pa s toga se nesmiju odgadjati, već se moraju svi dovršiti. Mjesec listopad može se punim pravom pripodobiti sa proljetnim travnjom; buduć ovaj zadnji gospodarako radnje odpočinam, dočim onaj prvi dovršuje. S toga se i može nazvati mjesec listopad *kranom* i *nagradom* svnog vriednog poljodjelca, pošto isti sve sabire i skuplja na hrpu, što je nomenorni poljodjelac kroz svu godinu sijao, *recao*, *kopao*, itd.; pa zato se isti pravo ima veseliti ovom mjesecu, a navlastito onda, kad polje, vinograd, voćnjaci, itd. liopo uzrode, kao što je, hvala Bogu, ovo godinu. Za vinogradara. — Dok ovo pišem (jest 1. listopada) mnogi vinogradari pripravljaju čim više posudj za trgatbu veselot se obilnoj berbi. I zbilja se imaju i čemu veseliti, jer čo vinogradar početi skupljati plodove tolikog trudnoga rada svoga. Ali uzza sve to ne prenaglo se u trganju, pa zato se i kaže: „Tko želi više vina imat, prije idje trgati, nasuprot onaj, koji se ne žuri sa hranjem, dobije bolje vino; jer više takovo grožđe sadrži šećera (stadora) a manje kiseline, što je sladkor kasnije pretvara u *čestu* i *ugljenicu kiselinu* (CO₂). Ako ti i zbilja grožđe nije snasma dozrilo, pusti ga, da zrijo, ako li pak rado vlačna vremena gnijje, a ti prebiraj što je gujilo. Berba (trganje) se nesmije pri vlačnom vremenu (dakle ni iz jutra), kad je sve sa rosom orošeno ovršavati. Poznato je zaisto svakom vinogradaru kako grožđe lalko vodu upija. Zatim čujmo što kaže neki glasoviti vinogradar. On veli: Natiočo sam dvie bačve nova vina tako, da je kasnije jedno od drugog vrlo različito bilo gledeć i na oblik i na jakost, premda bijahu od jednolito iste vrsi grožđaja, koje je jednooto istog dna obrano. Iz ovog zaključiti možemo to, da je ova razlika došla odtuda, što je grožđe za jedan lagav brano iz jutra, dočim za drugi oko podne. Također je i na to vriedno pazku obratiti, da se u jedan badanj ne usipava grožđe koje je u raznih danih brano, jer je ovo uzrokom što vrienje pravilno ne biva.

S toga treba samo ono grožđe u badanj usipati, koje je jednog dna obrano i smašćeno. Vrlo griedimo i ovdje, što žalibože ne izbiramo grožđe *erlelo*, *veerlelo*, *preverlelo*, *trulo*, *svieće*, jer samo tim jo moguće postiči najveću vriednot i cionu vina. Kamo sreća da so na samom grozdu zruje odbira, pa bi se taj trud velikom cionom znatno naplato. Ali kad toga običaja kod našog hrvatskog vinogradara žalibova ne ima, onda bar na treba bez nužde nevaljalo grožđe sa dobrim mješati. Mošt so ima lievati u zdrave posude, jer naistočno vrlo škodi vinu. Biolo grožđe ima se namah prešati i spremati šira u čisto bačve (lagve) dočim šira cernog vina može prena prilikam 8-12-15 dana na komini ustati, eda dobije crniju boju. Drope koje osim vinove kiseline još i druge sastojne sadržaju, možeš polito vodom i još jedan put prešati, ili bez prešanja očetiti i za domaću porabu upotrebiti (taj otok) kao slabo vino, ili za ocet (kvasinu) ili peći rakiju drepovicu, ili u badanj ugaziti blagu za krmu zimi. A sad mi drugo no preostaje, već srdačno umoliti brata vinogradara, da pazi, eda blago ne pušća poslije berbe u vinograd; jer paniti mali mošt, da blago veliku štetu unese u vinogradu, pošto ti sve skrši i ogriza. Onda na čem čestostavit brk (rejniki) za buduću godinu? Uvama se, da ne ča ova moja bratinska opomena ostat gava vapljućeg u pustini. *Dožo daj, da prav rekoh!* Za vrtljara. Uvama se, da čo do koca ovog mjeseca izkopat iz zemlje svakovrno nosonsko zaostavšo površje, kuno ti: *Mrku*, *pršin*, *celer*, *žutu* i *bielu repu*, *postrijak* itd. i *krumpir*, pa svo ovo spremi za zimu u trapo ili u zeljni podrum. Karlof drž i na gradicah svo dole, dok traje prilično liepo vrijeme, ali na mraz dobro pazi! Šadi zimu salatu i sij spinac, eda se prije zime dobro ukoroni, jerbi ti u protivnom slučaju zima vrlo naškodila. Guoji prazno gredice sa mješavcom gnajom, pa isto prekopaš, da tako uzmogues gnoj sa zemljom pomiešati. Za voćara. — Sada je doba odabrati mjesto za nove ciepijnake to isto kako valja priroditi. Stabla od voćakah pregledaj to nadješ li gdje nevaljalo i usohlo, onda ju namah vadi iz zemlje; usuprot plodonosno voćke gnoj i okopa; samo so pripomnije, da jak gnoj nesmije tok na koranje doći. Mahovinu sa voćkah valja strugati i to poučvriše zato, što u ovom mjesecu imadomo čišće vlačno vrijeme a za onakvim vremenom lalko so isla sa koro odstranuje. Počmi jur sad kopat juno za voćke, koje si nakano kasno u jeseni ili rano u pramalješu sadi, jer čo se zemlja napiti vlage i zraka preko zimo; samo so pripomnije, da svska juna ima bit 2-3 stopa (63 c. m. 95 c. m.) dočoka a 3-4-5 stopa (95 c. m.) m. 20) m. 68 c. m.) široka, tolika, koliko će trebati s vremenom prostora žilam. Tko je ciepio na spavajuće oko, taj sada neka odstrani omot. Gdje su gaudice novo ciepijnih voćakah poraslo, tamo so također omot snimi. Sjemenje od svakovrstnog voća divljeg sij, dapače sni mala divlja stabalca, eda tako uzmogues imat u školi pripravljene divljake za ciepljenje u pramalješu ili u ljetu. Također ako smo proizveli, u sjemeništu divljake iz koščicah, to čim lišće sa istih odpado, namah presadjuj u školu za oplemeniti isto. Presadjuj pitono voćkice iz ciepijnukah u voćnjaku, duž putevah i oko kuće. Ovo št napomenutoplo preporučujem hrvatskim voćarom (osobito Hrvatom Dalmašincim i Istrijanecim), da sad u jesen to izvrše, jerbo sam izkusio, da je bolje sad presadjuvat nego u pramalješu, jer onda presadjene voćkice mnogo trpe od suše, te tako mnoga i zaglavi. Mnogi čo mi možda voćar prigovoriti na ovo što rekoh navadajuć, da tobož mnogo voćke zima ubije. Dakako i ovdje ima nešto istine, ali su to riedki dogodjuji. Medjutim ja sam vjigodisnjim iskustvom izkusio, da jesensko presadjuvanje jesto mnogo uspješnije nego li proljetno. Zato hrvatski voćari, savjet iskrena prijatelja prihvatite! Da ti zocovi mlade voćkice no ogrizu, a ti ih obilno trujem, ili još bolje ometaj ritkom (ražovom itd.) ili slanom kukuruznom, ili omazi sa mazilom, kejev sam ti u 1. broju „Naše Sloge“ od god. 1877 točno preporučio. Ovom prigodom opet ti jedno drugo sredstvo pridobujem, kejev nam u najnovije doba preporučuju vrli gospodari iz Rusija. Istim se i ja služim i uvijek s dobrim uspiehom. Evo ga: Kad se u jesen kolju ovcu, toče gospodari krv od njih u posudje (ovakvoj običaj vidjavan i ovdje u Dalmačiji), koji osluvljavu u kuću na kakovo hladno mjesto do zimo.

Namah u kasnoj jeseni stauu mazati sve mlade voćke u sjemeništu, rastili i u voćnjaku ovom krvju tako visoko, kako zecevi no mogu dohvaticti. Zecevi čim začuju miris (dubu) od krvi namah liježu od istih, te no dira ni u jednu ovakom namazanu voćku. Za ovaj namaz od krvi još jednom našim hrvatskim voćarom točno preporučujem, jer je zaisto mnogo bolji nego li vapano, kejev znamo za ovakov slučaj upotrebiti; tim više, što vapani namaz uplivom kiše i mraza ljansti te opadnuv ostavlja voćku u velikoj napasti zeceval, dočim je to kod krvi sasvim obratno t. j. da so krv čerše drž i koro od mladih voćakah. Zimsko je voće jur neko dozrilo a neko još sad dozrieva te čemo pomno za zimu spravljati, samo kod *oskorušah* moramo čestakiti od jakog mraza, jer im ovaj doda pravog teka. U broju 18. „Naše Sloge“ obreako sam ti uhvao, da ču ti pisati nešto više o čuvanju voća preko zimo. Što rekoh no porekoh. Kako smo voće sa drveta obrali i zdravo od gujljot odučili, onda čes isto (voće) u *dobro suh podrum* metnuti, i to na sliedeći način, naime: Na ho podruma prostri najmanje 1 stopu (32 c. m.) vieško suhe i dobre slame (osobito zobljane); na tu slamu sad čes postaviti lagano (s rukom) voće tako, da su potaljke gori obrnute. Sad kad si ovo sve liepo učinio, onda čes na isto voće nametat 1/2 stopu (19 c. m.) dobrog siona, a na ovo siono postavi *ponjavu*, koja dakako prije dobro namoči u hladnoj vodi, i dok so je dobro namočila, izvadi opet istu iz voće, te pokri sa istom svu tu goomilnu voća. Kad se je ova ponjava na kojom mjestu osušila, treba ju namah sa vodom (dakako hladnom) poprskati. Ovo št napomenuti čini polnhke, te no brzaj u ovom poslu; jer št langunije radiš, onda je uvijek dobro i sigurno. Pozor! Ono pako voće, koje jo plemenitije, treba od običnog odiliti; jer plemenitije voće koje blizu na plemenitijeg stoji ili leži, gubi od svog liepog mirisa, pridavajuć ga lošijem voću. Ovo zlatno pravilo preporuča nam glasoviti voćar Lukas, pa zato ga i ja vam podajem, jer sam i zbilja više put izkusio, da ima sasvim pravo. Dalje te imam upozoriti na to, da uvijek gledaš na dobrotu podruma, naime, da isti ima bit suh, a ne vlačan, s toga je uvijek dobro da je malo hladniji, nego topliji, jerbo u ovom zandjem slučaju voće bi počelo plesniviti i gnjiti. Dakle počevo hrvatski voćari! Dobro je još i na to pažiti, da je uvijek u podrumu *zrak*, *čist hladan i slobodan*; jer čim je zrak hladniji, slobodniji, i čišći, tim so u njem voće daje na duže vremena uzdržati, nego li u protivnom slučaju. I ovo *čistno pravilo* preporuča glasoviti voćar Lukas. A sad ču ti još u kratko reći, kako imaš pojedino voće preko zimo čuvati. Neke od ovih načina jur sam i ja sám rabio i uvijek s dobrim uspiehom, te molim i vas, da i vi to isto činite, pa u svoje vrijeme izvolite kroz rodoljubnu „Našu Slogu“ uspieh ovih načina priboci. Liepo molim! Jabuke se mogu na više načina uzdržati, naime: a) Na gori rečeni način, to jest u sienu i slani; b) Kad ih turis u ječmu, pšenicu, raž i zob; c) Kad jabuke položimo u kakov sud, u koj smo metnuli nešto njihovog vlastita lišća. d) Uzmi badanj isti stogod drugog, pa metni u isti jabuke; ali prije nego li u isti jabuku metneš, treba na dno badnja usut drvenih pilotina (strugolina), na njih jedan red jabuku (dakako petlje imaju gori obrnute biti), pa na jabuku opet pilotino itd., dok badanj nisi napuno — ali dovrši sa pilotinom. 2. Trešnje, se onda najbolje uzdrže, kad ih po subom vremenu pobereš i sa poteljkom u zavežljaj vočeš i na sud tavara za krov objesiš; isto ovo pravilo vriedi i za višnje. 3. Šiljeve se pako na ovaj način ostavljaju, naime: Odkini gaudice koje su najrodnije i objesi ih na jakim konopu prilženo duboko u zdenac (bunar), koji dakako ima ožog vrata, eda ne bi možda tko oko istih se zabavljao, pošto su ovo i u zimi svakom drage. Ovo su, mileni brato, sredstva, koja nam preporučuju glasoviti voćar Lukas, vrlo praktična za ostavljanje voća preko zime. Sad mi drugo ne preostaje, već liepo umoliti vriedno čitateljo mile „Naše Sloge“ na praktično izvršavanje. Nu prije nego zaključim, reći mi je još pri koncu i ovo, da se onkovo voće ina čerše obilaziti, eda njo koje počelo gnjiti, jer ovo za koje vrijeme i drugo zdravo pokvari. Pozor na ovo što rekoh! N. Vezirć
Nadzornik gosp. i žandarstva oblasnog.

Različite vesti.

Promjene u tršćansko-koparskoj skupštini. Josip Mikuš, od sad duh. pomoć u Dolini, imenovan je za župnika u Kubedu, a dosadašnji župn. uprav. u Kubedu ž. g. Frane Paučur ide kao duh. pomoć u Dolinu. — Dne 13. o. m. umrlo je u Karsetah m. ž. g. Mate Mužina, umirovljeni župnik.

Sv. Krizmu dielit će prov. g. biskup Dobrilin dne 20. na Taborn, a dne 27. u Divači.

Naše škole. U posljednjem broju pod ovim naslovom rekli smo, da su nam škole potrebite, da mi za ta škole plaćamo kao i svaki drugi narod, a da ipak svojih školah neimamo. Vidjeli smo kako se naša vlada brine, da jih zadobijemo. Osnovala je muško učiteljsko, ali na nezdravili načelih. Cijeli istarski poluotok neima jednoga hrvatskoga pripravnoga učea. Pučki učitelji Hrvati moraju hrvatsku djecu talijanski odgajati. Cijeli je kotarah skoro bez škole. Na cijelom istarskom poluotoku neima nijedno dobro uređeno hrvatsko žensko škole. Hrvatskoga odjela na ženskom učiteljsku u Gorici neima, premda bi se ustrojiti mogao samo da se jedan učitelj izvana uzma. One, koje su se u Vrbaniku pripravljale za učiteljske, silile su da idu u Goricu učiti so slovenski i njemački, dočim još niti hrvatski dobro neznadu. Sve to smo rekli. Rekli smo jednako kako ima to zlih posljedica, kako je jedna Hrvatica iz otoka boječ sa muškah u Gorici, išla na talijansko učiteljsko u Trst, gdje će so odgajati, da bude pak odgajala Talijanaka a ne Hrvaticu. — Čega nisu dosad učitelji potalijančili, to će dopotajlanjiti učiteljice. Dodajemo, da su dvie od pripravnicah u Vrbaniku išle u Duhrovnik a ne u Goricu. Pobjegle su koje su mogle. — A naši novci, koje plaćamo za žensku neobraznu! Zar su izgubili vrednost?...

Izpravak Po volji Gospodina pisca članka „Naše škole“ u posljednjem broju ovoga lista opažamo, da so namjesto 150,000, sa Slovenici 180,000 Stavenah, ima čitati: 150,000 Hrvatah, sa Slovenici 180,000.

Adresa privrženosti premislitvornu vladara. Ovih dana poslala so je iz gorčkoga sabora adresa na premislitvo višadnjega cara i kralja, u kojoj so je na osobit način izrazila odanost Nj. Veličanstvu. Učinilo se je to kao uztek nekvojim talijanskim demonstracijam abivšim se i na Gorickom i da so pokazuju kako zastupnici, kako narod kojega zastupaju posre drugim duhom diše. I g. namjestnik baron Pino je u gorickom saboru, i c. kr. povjeranik vladin je u gorickom saboru; a ipak goricki zastupnici ili nisu pitali savjeta te dvojice, ili pako su to učinili s njihovim znanjem, da možda njihovom inicijativom. — Toliko našim hrvatskim zastupnikom na poročkom saboru, koji su obećavali predložiti sličnu adresu, a koji su od toga odustali, kako sami kažu, po savjetu c. kr. činovnikah.

Grozan događaj dogodio so je prošlih danah na Lisicu kotara Voloskoga. Sestunjet godišnji dječak ubio je iz puške jedinu kćer tamošnjega jednoga imućnoga seljaka. Kako se je to dogodilo, na tanko još neznano povjeda nitko; sigurno je toliko, da so se pripetilo po nesreći, i da je neboga djevojka malo časakah za tim, što je puška zgodila iz bližine u prsi, izdahnuha. Sudbena komisija konstatovala je taj nesretni učin.

Propek tesna Panamskoga. Osservatore Triestino od 5. oktobra o. g. piše: „Osnova, da so veliki Ocean sdrži s Atlantičkim po jednom prokopu, toliko je napredovala da so je neko francezko društvo pod ravnanstvom pomorskoga častnika Vyso pogodilo sa sdrženim državami Kolumbije, pošio je dobro prošlo te osnove i odlučilo so za jednu tih osnovah naime za onu, po kojoj bi so Panamsko tesno prokopalo. Privilegij društva ustanovio so je na 99 godinah računajući od dana otkrovenja. Naerti se nesmaju predati kasnije god. 1881, a da so izvedu najkasnije za 12 godinah, tako da bi se moglo prokop otvoriti g. 1893 a Kolumbijska vlada uzela bi prokop u svoje ruke god. 1902. Pet godinah prije, nego bi se to dogodilo, jedno povjerenstvo obači će kanal i dati (vladi) svoje mnenje.

Ték Novacah polog Borse u Trstu od 1—15. Oktobra 1878.

Table with 4 columns: Dno, Caradani (centini), Napoloni, Lito ster. and 4 columns: Dno, Caradani (centini), Napoloni, Lito ster. Rows 1-8.

Pregled tršćanskoga tržišta.

dne 10. Oktobra 1878.

Table with 3 columns: Description (e.g., Vosak primorski, Kafa Portoriko), Price (OD), Price (DO). Rows 1-50.

Grana bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazob, zadavica, rova, zapala ustih itd.

NADARENIH Prendinievih Sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)

sto jih gotovi P. Prendini lušbar i ljekarnik u Trstu. Veoma pomazu učiteljem, propovjednikom itd. Probajonih kašljud nošti, navadno jutarnjo hreputavico i grionih zapalah nestajo kao za žudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opzeka. Valja so paziti od varalnih, koji je panadnjaju. Zato valja uvijek piti Prendinievih Sladkišah (Pastiglie Prendini) to gladiati, da bude na omaku krevitice (skatalo) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani Pastiglie a na drugoj Prendini.

Ciena 30 novč. kutijel zajedno sa naputkom

Prodaju se u Prendini-ovoj Ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste). — A izvan Trsta dobivaju so: na Ricci kod Pročana ljekarnika i kod Jechona u Pavlacu, u Udinju; — u Gorici kod Zanuttia, u Pononi, u Kerpiana i Kincera; — u Pulji kod Wassermana ljekar, i Sibirinera modrijara; — u Maloni Lezinja kod Vivaldi-a; — u Pazinu kod Liona; — u Zadru kod Jerčića i Berottini-a; — u Šibeniku kod Borosa i Misure; — u Spjatu kod Volp-a; — u Korčuli kod Zoretta-a; — u Makarskoj kod Pojani-a i u svih boljih Ljekarnah i tih Specerijah.

UGLAS.

U nakladnoj i umjet. tsvitini M. BABIĆA

u Budim-Pešti (Budapest Alle Postgasse N. 6.) izašle su i mogu se dobiti liepo i divno umjetnički izradjene

NOVE SLIKE i to: I. slika OSLOBODIOCI Bosne i Hercegovine.

Na toj slici nalaze sa osim ovih grobovah: austrijskog, hrvatskog, bosanskog i hercegovačkog, još i jednanost po fotografijah izradjenih likovah onih ljudi, koji u tom velikom, a po hrvatsku istoriju slavnom djolu najvažnije uloge imaju, a to su: 1. Njegovac c. k. Velič. Frano Josip I., kar austrijski, kralj ugarski, hrvatski itd., a sada i gospodar Bosno i Hercegovino. — 2. Gjeneral: Barun Filipovič. — 3. Barun Jovanović. — 4. Nadvojvodn Salvator. — 5. Horceg Württembergski. — 6. Zegothhoff. — 7. Grof Scarypa. — 8. Kauff. — 9. Müller. — 10. Pukovnici: Rittel. — 11. Villets.

Slika je vrlo divno, i to: poput jednoga krata (krizi) izvedena. — Svi likovi ukraseni su lepim hrvatskim trobojnim okvirima i lavorovim vijencima.

II. Slika: Prelazak austro-ugar-hrvatske vojske preko granice kod Kostajnice 29. Srpnja 1878.

III. Slika: Ulazak austro-ugar-hrvatske vojske u Sarajevo 19. Kolovoza 1878.

NADARENI LUČ.-LIEKARNIČKI OBRtni ZAVOD KARLA ZANETTI-a u Trstu.

Veliko razprodavaliste domaćih i stranik osebujnostih sa tvornicom plinastih vodah te ljekarnami u TRSTU, POREČU i GORICI.

Menotti-ovi sladkiši so najdobar prena način za kašalj, Nedrožno ozdravljenju. Tko nezdravi, hoće mu so novci povratiti. Ovi dragocjeni izaštajonih sladkiši su u svojoj bitnosti za liečenje prsiah i osobito zdravstveni, jer sastavjeni od prostih ljekovitih rastlinah. Uzimaju so s najboljim uspjehom proti groditu nazobnu kašlju, toli umah s početka koli kad so voć ukoronio; onda proti bolesti od gripa, proti roznici (grippe), zapal grla i Hloridicah, proti pomanjkanju glass; izvršio pomazu i neodoljivcem.

Čisto ulje od treskinih jetarah (Olio di fegato di merluzzo puro) izradjeno za sirova u Americi na račun K. Zanetti-a ljekarnika u Trstu. Ljek komu noima para, proti suhoj boli, proti kašlju, proti štiti bodcu, proti slugati štiti muhl, protivu mraznoh, slabini, mriarosti, bolni, kolim bolestim, bolestim jetarah itd. Mojo trokuto staklenko imadu u staklu udjelono mojo imo Otto Fegato Merluzzo di Carlo Zanetti, a toga nje jh moći pogrešno zamieniti s imadu, ako i trokutim, što so prodaju pod drugim imeni.

Izvadno od Tamarinda, jedno što so bilo nadarone na zamirih zlobah, najbolji i najuspješljij liek proti grihi kao i najuspješljije sredstvo za natranje liječenje bolnika. — Opzeka: Valja paziti da nebuda patereona.

Čistiteljne bobice i tih pilule od glasovitoga psodoranskoga prof. Giacomini-a, što so ved cielih 35 god. traži i uzimaju proti šuljevom štiti krvavili, turobnosti, tropsotu srđca, zapeki jetarah i sluzno, žumozanju usuh štiti.

Hoffmannova voda proti zubobolji. I najljubia zubobolja prestano namah jednom jedinom kreviticom ovo voda, kad so na pamuku štiti bambaku tati u skrobotnu bolna zuba.

Liek protu-groznični od Dra. More komu nelma para proti tek bolji.

Počmaljova žest (Spirito di Melissa) bossonogh karmollah u Meteli.

Skladisti svih rudnih vodah sa jamstvom da su svieže i pravc — Predmeti pruževine Ranarvih strojevi — Podpasaci — Pruževie bjevce štiti čarape itd. — Jedina omoepatična središnja Ljekarna.

Svaki imaj oko na putovronje. — Prodaje so na valiko u luč-obrtnom zavodu KARLA ZANETTI-a u Trstu, Via Naova N. 27, sveobuhv skladističara za Trst, Primorje, Dalmaciju, Grčku, Egipat i Tarsku.

SKLADIŠTA: U Kopru kod Giovanni-a — Motovunu kod Matosišca — Spjatu kod Trogli-a — Poreču i Igi — Rovinju kod Anglini-a — Pulu kod Wassermana — Nicol kod Pročana — i Luvu-a — Lušnju kod Orlando — Zadru kod Andrić-a — Šibeniku kod Misure — Buzetu kod Farinoni-a — Tržiču (Montalcone) kod Fumagalli-a — Ronchi kod Fatuno — Cervignanu kod Lavisoni-a i u svih prnih ljekarnah ortropjetskih.

Sve tri slika jednako su veličine, i to: 50 centim. visoke a 85 široke. Sve tri slike crtano je prvi vještak u mouarkijij g. Kacler, i zbilja sa remek-djela, sa kojima se naš narod dičiti može.

Ciena je svakoj taj slici zasebno samo f. 1.50 novč. Tko naruču sva tri komada u jedared, taj dobije ovo tri slike za f. 4. Tko pak naruču u jedared jedno na drugo najmanje 10 komad, taj dobije svi deset slika za 10 f. Slike će so slati samo za gotov novac, il pak kroz poštarsko poručbe (zur Postnachnahme). Novce i poručbine valja slati na ovu adresu: M. BABIĆ in Budapest, Alle Postgasse N. 6.

Višegodišnji solidan rad ove trgovine, jamči svakome za brzu, točnu i savjestnu poslugu.

